

Z a t w e e f c h u A w i s e s.

Nr. 40. Zettortdeenâ zschâ Oktober 1840.

Sunnu kuptschis un wehweris.

Nu warr buht kahdi 60 gaddi, kamehr Pree-
schu kalnu atgahse, Wahzsemme, masâ zee-
minâ, wehweris kahds sawâ buhdinâ mitte. Tas
weenreis behdu dohmâs pee stellehm sehdeja, un
brihscham kâ pabaili par lohgu skattijahs. Daub
neko ne warreja zaur to paredseht, jo ruhtes
bija tumfchas, un sattas farkanas no faules
eedegguschas. Winsch gaidija, kâ nahks winnu
iskihlahht pahru gulschu beht, ko ne spehjis no-
pelniht, gan muddigi schautawu schaudams, un
jaw neddelas apfahrt lihds pufsnakti strahba-
dams, mehnesim spihdoht. Nu bija jagaida,
kâ teefas fullainis nahks winnam stelles nokih-
lahht, tapehz winsch brihscham passattijahs, woi
ne bija jaw mannamâs us gattwes.

Seewa addidama affaras lehje, un behrni
reisahm fauze: memme, es gribbu ehst! Un kad
wiana ne sunnaja ko atbildeht, un ne schkittahs
dsirdoti, tad behrni atkal fauze: teht, woi juns
naw maises?

Bet schis arri neko ne atteize, un wehl stiyraki
schautawu padsinne, kâ fairwinas rittinadamas
behrnu balst pahrnehme. Noyuhtahs ween. —

Kamehr schi istabâ tâ behdajahs, klau, kahds
eegreese eeksch tahs gattwes. Wehwerim kâ na-
sis firdi eeduhrahs, bet tas ne bija teefas fullai-
nis, bija neganti garfch, un labbi parefns
wihrs, kas jaw preeksch schin kahdas reises bija
pee wehwera peenahzis.

Lohzidamees schis pa durwim eenahze, labbu
waffaru dewe, un saweem diweem nessejeem na-
stu nonehne. Tee prohri bija diwi leeli flaktera
funni, kam winsch zeenija prezzes ussprahdseht,
ar ko pa zeemeem kuptschoja.

Kahdu brihdi tahs behdas redsejis, winsch
fazzija: „es to wairs ne warru eeraudsiht, kâ
juhâ tâ zeeschat, ne waidat wairs, es gribbu
juns lihdsseht. Man nu patt jaeet, labbu nau-

das wehrdimu wahkt, nahkat ar man lihds, un
palihdsat man nest. Es arri wehl juns gribbu
darbu doht, ar ko labbaki pahrtikseet ne kâ ar
fawahm stellehm.“

To fazzijis winsch naudu us galbu mette, un
likke lai eet maist pirkt un seeru un allu pahrneht.
— Tee behrni bija papreeksch par to garru wih-
ru un winna rupju balst, un par teem leeleeem
funneem sabihjuschees, un faktâ ais stellehm
eemukkusch. Bet kad nu tahdu maltiti us galbu
eeraudsiht, tad winni drohschinajahs, peenahze,
un tam rohkas sneedse un bahrsdu grabbstija.
Affaras bija par preeku palikkuschas.

Til ween fainneezei tas wehl itt labbi ne pa-
tikke wiss. Winna sunna kuptschin itt dohmiga
azzis skattijahs. Jo semmes laudis scho wihru
tâ bija pasaufajuschi. Winsch greift ween skat-
tijahs, un winna manniya, kâ winnam ne war-
reja buht firds riktiga.

Schis kas sun arri winnas dohmâs jehdse,
talabbad ne mas us winnu ne skattijahs, un
wihru ween usrunnaja. „Nu steidsatees, stei-
dsatees, panemmat kulli, un gehrbjat kaskofu,
muns wehl pahru juhdses ko eet.“

Paehdusch, tee wihri isgahje, un ar tumfu
eeksch mescha eenahze. Mesch arweenu beesaks
palikke, gais tumfchaks. Bet kad winni paschâ
mescha widdit pee frusta zella nahze, sunnu kupt-
schis sawus lohpus apfauze, un swilpoja us wis-
fahm tschetrachm puffedem.

Itt baili atskanneja, tad wiss palikke klug.
Bet nu schurpu turpu prettin swilpoja, un pa
fruhmeem brahse. Wehweris sabihjahs, un
manniya kâ nu wairs ne buhs labbi. Kahdi
besnit wihri fanahze.

Schee fauze: „labdeen, sunnu kuptsch! Fur
tu til ilgi palikke, un kas tad schis tahds irr?“

Sunnu kuptschis fazzija: „tas irr jauns am-
mata sellis. Ar sawu nelaimi winsch irr skaidri

tuffch palizzis, un nu dohma eebandotees no baggatu laufchu mantahm. Wifch buhs riktig, par to es galwoju.“

Wiffi fazzija: „woi tà irr? Nir labbeen, brabl!“ — peenahze, un winnam rohku sneedse.

Kà nu mans nabbaga wehweris sabihjahs, kad wifch mannija, fa laupitaju pulkà eenahzis! Dauds labbaki buhtu baddu zeetis sawâ itabâ. Bet kad gribbeja dschwibu glabht, tad wajjadseja kluffam palift un libds eet.

Kad nu wiffi kohpâ gabje, wifch pee few tà dohmaja: „es jaw dohmaju, fa ta laime ne bija riktiga, jo pluffkats jaw ne paleek us reift par bajahru. Tapehz manna Leene man arri pahru reises elfoni peedubre, un ne gribbeja tik labbi to fwehtibu peenemt, fo us galdu liffe. Seewas dauds jo mannigas irr ne mehse. Ut Deems! winna nu pehz man brehks, un fo winna fazzitu, kad man eeraudfitu pee teem bendes kummooseem!“

Melderis, kas ne tahlu mitte eeleijâ, preeksch pahru deenahm bija dirvi tuhstoschus dahlderus eedabbujis. To nu gribbeja scho nakti aplaupiht, tà muhsu wehweris nomannija no tahm runnahm, fo schee sawâ blehschu wallobâ turreja. Sunnir kuptschis winnam kahdus wahrdus arri tulfoja.

Pufs nakti winni pa mescha takku pee submalahm nahze. Wehwerin, kà jaunam ammata beedrim, bij us wakti jastahw, kamehr tee zitti eelaufahs. Melderis ar farwu faimi tappe fafects, bet ne atradde fo mefleja. Tapehz winni norahwe fo ween dabbuja, kà jehgeris, us sakkî puhbelejis, zihri pahrnes.

Meschâ winni to laupijumu dallija. Wehweris dabbuja trihs rubbulus. Tee blehschi isklichde, jaunu laupijumu aplenkadami, un wehweris ar sunnu kuptschu us mahjahm gabje.

Tik fo winni bija weeni palikkuschi, wehweris schim pahrmette, kam winnu pee tahdeent neganteem darbeem effoht wihlis. Wifch arri ne gribbeja to grehka naudu paturreht, un sohlija labbaki nabbagôs eet un baddâ mirt.

Sunnu kuptschis ne wahrdu ne fazzija staigadams, libds kamehr wehweris wiffu farwu firdi

bija iskrattijis. Tad wifch tik ween atbilbeja: „fa nauda tew japaturr, tu gan to effi nopelnis ar farwahm bailehm. Uhdohma, fa rassi jaw rihdeen seewa un behrni baddâ mirs, ja tu to ne nemmi. Kad tu ar farwu bailu mulkibu parwiffam gribbi pluffkats palift, tad mannis pehz paleek kahds bijis. Bet es tew nejehgam falku: turri mutti, un ne melfi ne wahrda gallu no wiffa, fo effi redsejis un dsirdejis. Ja tu kahdu pufswahrdi ispluffsteft seewai, jeb behrneem, jeb zeemineem, tad tu redseft kas tew buhs! Dabbuft pa peeri, namnu tew isdebsinahs, un seewu un behrnus noschnaugt. To es tew sohlu fwehredams, lai nu Deems, lai wels to dsird!“

Wehweris redseja, fa sunnu kuptschis to par smeeklu ne teize, un neko ne atbilbeja. Saulitei lezzoht, ohtrais ar farweem funnem us masu zellu fahnôs dewahs, fazzidams: „es nu eemu pâ kreisu rohku, ne aisinirfti fo es tew esmu fazzijis!“

Kad pehz tam sunnu kuptschis wehl kahdu reift pee wehwera peenahze, schis firdi sabihjahs un drebbeja. Ne minneht wairs ne peeminneja, fa buhs atkal libds eet.

Jaw kahdu laiku teefas pehz sunnu kuptscha tikfoja. Wifch arridsan pehdigi padauds drohsch bija palizzis. Kad winnam ilgu laiku wifs bija labbi isgahjis, tad wifch dohmaja, fa nu nekas wairs ne kaitehs.

Pehz pahru mehmescheem winnu Baireit pilsehtâ sanehme, jo us winnu bija sihmes, fa pee kahdas laupifchanas libds bijis. Liffe winnu spaidds, bet wifch tohs isturreja, un leedsahs un leedsahs.

Kad nu ne sunnaja kà winnam wainu peerahdih, tad winnu pehz atkal atlaide waktam, un wehl eedewe teefas rakstus, fur stahweja eerakstih, fa effoht newainigs zilwels, un brihw winnam kuptschocht kà par wezzam. Tà wifch no zeetuma isgahje un apnehmahs farvus laupifchanas darbus darriht kà darrijis, bet tiklai jo pamannigs buht.

Uhrpilsfata pee Baireit bija schenkis, fur wifch labprahht mitte. Wifch arri schoreis teescham tur nogahje. Kad tai deenâ bija turgus,

tad istaba fauschu pilna rabbahs. Rabbi wezje pasihstami tulihf wiinu apstahje, preezajahs ka atlaistu redseja, un prassija, ka ihsti ar wiinu bijis, un ka winsch taisnojes. Schis grehtu gabbals nu ar sawu taisnibu leelijahs, rabbija wisseem sawu teefas gramatu, un daschu sihwu wahrdu islaide pahf teem teefas fungeem pilsfata, kam tee gohdigu wihrü par neeku welti wahrdsinajuschf, un pehz tatschu few par muttf sittuschf. Wissi wiinu schehloja.

Bet kad sunnu kuptschis pa durwim eenahje, diwi wihi fluffam kophä rummaja, kas no Kulmbach pilsfata us tirgu bij nahkuschf. Winni faktä sehdeja, un sunnu kuptschis tohs ne eerandsija. Jo kad winsch to buhtu sinnajis, ka tas weens tur bija, tad winsch gan ne buhtu sawas sammata bifses apwilzis, jeb winsch zittur fur buhtu eegahjis.

Kulmbachneeks fazzija fluffam us sawu beedri: „Deews sohda, tam garram wihräm irr mannas bifses!“

Eij eij, atteize ohtrs, bifses irr bifses. Boh-tës deesgan sammata warr dabhuht pirkt.

„Bet es tew falku, tahs irr mamas,“ tas pirmais teize. „Es winnas no wihles itt labbi pasihstu. Luhdsams taifi ka winsch nekur ne eet laukä, es eeschu pee teefahm, un redsefim woi winnam ne buhs atkal us turreni jaet, no kurrenes winsch atnahjis.“

Nu schis pa masahm durwim us fufni gahje, itt ka gribbedams uspihpahf. Bet tas ohtrs pee ta garra peegahje, mannidams ka schis beidse allu dhert.

„Rä eet zeemin? Rabbas prezzes jums irr?“ Tä winsch fazzija daschdaschadi, un wahrdse pee wahrda nahje.

Kad nu garrais bija kruhst isdsehrijs, un peezehlahs tad Kulmbachneeks fazzija: „ekur fo wehl gribbeju teift, man pee jums kahda wajjadsiwa irr. Juh's ne warrat wis buht mulktis un meh's kas süm satikfim kophä. Klausat krob-dsineeze! atnessat allu, es makfaschu!“ —

(Turpmak belgums.)

Teefas flubdingchanas.

Daukas Sprantschu tirgu scho gadd 10tä un 11tä Oktober turrehs. Daukas rahtuhje, tai 19tä September 1840.

Andr. Schulz, pilsfata eltermannis.

Kollegien-Registrators R. G. Sprenger, gramatu weddejs.

Us pawehleschanu tahs Keiserikfas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walfs ic. ic. ic., tohp no Talsenes aprinka teefas, — kad tas lihdschinnigs Mehrfuraggas arendators un Puhres muischaschkungs Friedrich Birkenberg ne senn nomirris un wiina dehls, tas kophymanna-sellis Andreis Birkenberg, luhdsis, lai wiffus, kam kahdas prassischanas buhtu pee tahs atstahfas mantas ta peeminnetä Friedrich Birkenberg, usaizina, un teefa scho luhgschanu arri 28tä August f. g. paklausijusi, — tad wissi tee, kam pee tahs atstahfas mantas ta nelaika Mehrfuraggas arendatora un Puhres muischaschkunga Friedrich Birkenberg woi mantoschanas jeb kahda dalliba, woi zittas kahdas prassischanas buhtu, teef usaizinati, pee saudeschanas sawas teefas un taisnibas diwu mehneschu starpä, un wisewehlaf lihds 1mu November f. g., kas par to weenigu un isflehgschanas terminu noliktis, woi paschi woi, fur wehlehts, zaur weetneekem, un fur wajjadsijs ar paligeem un pehrmindereem, pee schihs aprinka teefas peeteritees, sawas prassischanas usdoht un apstiprinahf, un taisnu teesu, ihwaschi beidsamu terminu sagadiht, ar to pamahzischanu, ka tohs, kas schai terminä ne peeteiltees, un sawas prassischanas ne usdohts, wehlat wairs ne klausih's, un winneem muhschigu fluffuzeeschanu usliks. To buhs wehrä likt. Talsenes aprinka teefa, 31mä August 1840.

(S. W.)

Affeeters Landsberg.

(Nr. 1223.)

Sekreterhs W. Attelmayer.

Us pawehleschanu tahs Keiserikfas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walfs ic. ic. ic., tohp no Wilzes pagasta teefas wissi tee, kam kahdas taisnas parradu prassischanas buhtu pee ta Dhsoblmuschä (Paulsgnade) nomirruscha, pee Wilzes peederriga buhwmeistera Mahrstin Jehkul, usaizinati, 9tä November f. g., kas par to weenigu un isflehgschanas terminu noliktis, ar riktigahm parahdischanahm pahf sawahm prassischananahm pee schihs pagasta teefas peeteiltees, jo wehlat neweenu wairs ne klausih's. Tä arridsan tee, kas peeminnetam Mahrstin Jehkulim fo parradä buhtu, teef usaizinati, tai paschä terminä (9tä November f. g.) schai pagasta teefat sawus parradus aismalsahf; kas ne peeteiltees

un fluffu zectihš, tam buhš pehžal dubbulti fawi parrabi scheid jaatlühšina. Wilzes pagasta teefa, 7tâ September 1840.

Mahrtin Runtul, pagasta wezzakais.
(Nr. 88.) D. J. Grün, pagasta teefas srihweris.

Wissi parrabu prassitaji un doweji ta Kauzemindes Jaimneeka Birsemneeku Urscha Mehton, pahr kurra mantu parradu dehl konkurse spreesta, tohp no Kauzemindes pagasta teefas ušalzinati, lihšs imu November 1840 ar fawahm prassischahahm pee schihš pagasta teefas peeteiktees, jo pehž schi termina ne weenu wairš ne klaušihš. Kauzemindes pagasta teefa, 19tâ September 1840.

(L. S.) F. Scheeme, pagasta wezzakais.
(Nr. 45.) E. Raven, pagasta teefas srihweris.

Pirmdeen tai 14tâ Oktober f. g. un fannis becnas pehž tam, pulstien 9 no rihta pusses, to atstahntu mantu ta nomirruscha Salkas muischas jaimneeka un muischas-meijera Kristapp Schmebling, prohti: flauzamus lohpus, sirgus, zuhkas, aitas, daschdaschadus mahju-putnus, galdus, krehslus, kumimodes, mahletus flapjus, jaunus obshu pulleeretus flapjus ar leelahm durwin, leelu seenas pulstieni kas 8 becnas eet, ar pulleeretu fasti, gultu drahnas, gultas un galda-weschu, jaunus un bruhketus dwoelus,

pelleku un ruhtainu wadmallu, un sirihpaimu preeksch lindrakeem, daschdaschadu pušwabmallu, baltas un pehrwetas willainu dšijas, linnu dšijas, gehretas un negehretas aitu-ahdas, daschdaschadus jaunus un bruhketus brauzamus rihtus, rattus un kammanas, semneeku rihtus, rattus un kammanas, semneeku rattus, jaunus apkaltas un neapkaltas raggus, daschadus apkaltus un neapkaltus rittenus, daschadas leelas apkaltas un mahletas kastes, willu, pluhktas un nepluhktas spalwas, meddu, woffu, bischu strohpus ar bittehm, ta arrihsan dauds zittas mahju-buhšchana derrigas leetas, Salkasmuischas Smilgainu mahjäs wairakfohlitajam preht skaitamu nandu pahrdohš, kas ar to pamahžichanu teel sinnamu darrihtš, ka ta ustrupe, kas tik dauds to leetu irr, wairak becnas duhrehš. Salkasmuischä, 19tâ September 1840. 2
(L. S.) ††† Ans Ramlau, preekschschedetais.
(Nr. 177.) J. F. Katelycke, pagasta teefas srihweris.

Zitta fluddinaschana.

Zaur scho teel sinnamu darrihtš, ka Salkasmuischas Mattihša-tirgu, kas schogadd pirmdeenä pehž Zelgawas Mikkele-tirgus eekriht, ne pirmdeenä, tai 7tâ, bet zettortdeenä, tai 9tâ Oktober turrehš.

Salkasmuischä, 27tâ September 1840.

Muischas walbischana.

Naudas, labbibas un prezzu firgus uš plazzi. Rihgä, tammî 23schâ September 1840.

	Sudraba naudä.			Sudraba naudä.	
	Rb.	Kv.		Rb.	Kv.
I jauns bahsberis	1	33	I pohhs kennepu	—	90
I puhš rubsu	1	70	I — linnu labbakas surtes — —	2	—
I — kweeschu	3	—	I — — flittakas surtes — —	1	80
I — meeschu	1	15	I — tabafa	—	65
I — meeschu = putrainu — —	1	60	I — dselses	—	70
I — ausu	—	80	I — sweesta	2	15
I — kweeschu = miltu	3	50	I muzzä filku, preeschu muzzä — —	6	25
I — bihdeletu rubsu = miltu — —	2	20	I — — wihschnu muzzä — —	6	50
I — rupju rubsu = miltu — —	1	70	I — farkanas fahls — —	7	—
I — sirau	1	70	I — rupjas leddainas fahls — —	6	—
I — linnu = sehklas	3	75	I — rupjas baltas fahls — —	4	75
I — kennepu = sehklas	1	75	I — smalkas fahls	4	50
I — kimmenu	5	—			

B r i h w d r i k k e h t .

No juhrmallas gubernementu angstas walbischanas pusses; Walbischanas-rahts M. Weitler.
No. 322.